

O'ZBEKISTONDA MUDDATIDAN OLDIN TUG'ILISH HOLATLARINING O'SISHI VA ASOSIY XAVF OMILLARI

Toshpulotova Mohinur Akramjonovna

*1-son Davolash ishi fakulteti 510-guruh Samarqand davlat tibbiyot universiteti,
Samarqand Uzbekistan*

Axtamova Nilufar Akbarjonovna

Ilmiy rahbar: 1-son akusherlik va ginekologiya kafedrası PhD, assistenti

Tadqiqotning maqsadi: Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi – O'zbekistonda muddatidan oldin tug'ilish holatlarining o'sish sabablari va asosiy xavf omillarini aniqlash, shuningdek, ona va homila salomatligini yaxshilash uchun profilaktika choralari belgilashdir. Tadqiqot orqali tibbiyot xodimlari va mutaxassislarga prematür tug'ilishlarning oldini olish bo'yicha amaliy tavsiyalar berish rejalashtirilgan.

Tadqiqot materiali va usullari:

Tadqiqot materiali sifatida O'zbekistonning turli hududlarida so'nggi 5 yil ichida tug'ilgan chaqaloqlar bo'yicha tibbiy statistika va ona sog'lig'i ma'lumotlari olingan. Tadqiqotda 500 dan ortiq homilador ayolning ma'lumotlari tahlil qilindi.

Tadqiqot usullari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Tavsifiy tahlil – homilador ayollar va chaqaloqlar orasida muddatidan oldin tug'ilish holatlari sonini aniqlash.
- Solishtiruvchi tahlil – xavf omillari mavjud bo'lgan va bo'lmagan ayollar orasida muddatidan oldin tug'ilish ko'rsatkichlarini solishtirish.
- Statistik tahlil – xavf omillari bilan muddatidan oldin tug'ilish o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash.

Natijalar:

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki:

- Tug'ilgan chaqaloqlar orasida 7–10% muddatidan oldin dunyoga kelgan.
- Ona omillari: 20 yoshgacha yoki 35 yoshdan oshgan ayollarda prematür tug'ilish xavfi sezilarli darajada yuqori. Shuningdek, surunkali kasalliklar (gipertoniya, diabet, buyrak kasalliklari) va oziqlanish yetishmovchiligi homilaga salbiy ta'sir qiladi.
- Ginekologik omillar: oldingi muddatidan oldingi tug'ilishlar, bachadon va serviks kasalliklari, vaginal va siydik yo'llari infeksiyalari xavfni oshiradi.
- Ijtimoiy va psixologik omillar: doimiy stress, ruhiy bosim, zararli odatlar (chekish, spirtli ichimlik) va og'ir jismoniy ish muddatidan oldin tug'ilish xavfini kuchaytiradi.
- Ko'p homilali homiladorliklar ham xavfni oshiradi, chunki bachadon hajmi cheklangan bo'lib, homilalar to'liq rivojlanmaydi.
- Muddatidan oldin tug'ilgan chaqaloqlar ko'pincha nafas yetishmovchiligi, immun tizimining zaifligi, rivojlanish kechikishi va aqliy-jismoniy rivojlanishdagi qiyinchiliklarga duch keladi.

Xulosa:

O'zbekistonda muddatidan oldin tug'ilish holatlari oshib bormoqda. Muddatidan oldin tug'ilishning oldini olish uchun ona salomatligini yaxshilash, prenatal tekshiruvlarni muntazam o'tkazish, reproduktiv salomatlikni qo'llab-quvvatlash va xavf omillarini kamaytirish zarur.

Shuningdek, homilador ayollarga stressni kamaytirish va zararli odatlardan saqlanish bo'yicha maslahatlar berilishi kerak. Ushbu choralar nafaqat homila va chaqaloq salomatligi, balki butun jamiyat salomatligi uchun muhim ahamiyatga ega.